

HRVATSKA NARODNA BANKA

Utjecaj uvođenja standarda ESA 2010 na Statistiku financijskih računa

dr. sc. Davor Galinec, glavni savjetnik

Sektor statistike

24. listopada 2014.

Sadržaj

- Uvodne napomene
- Promjene u ESA-i 2010 u odnosu na ESA-u 1995
- Učinci uvođenja ESA-e 2010 na Statistiku financijskih računa (na primjeru 2009. godine)
- Sažetak i zaključak

Uvodne napomene (1)

- ŠTO nam pokazuje Statistika financijskih računa?
  - TKO obavlja financijske transakcije? (sektor)
  - KOJI se financijski instrument koristi u transakciji?
  - S KIM se obavljaju financijske transakcije? (protusektor)

Uvodne napomene (2)

- *Izvještajne dimenzije Statistike financijskih računa:*
  - stanja financijske imovine i obveza (na dan) – pokazatelj nacionalnoga financijskog bogatstva (neto financijska imovina)
  - transakcije financijskom imovinom i obvezama (tijekom izvještajnog razdoblja) – pokazatelj transakcijskih promjena nacionalnoga financijskog bogatstva (neto financijske imovine)
  - revaluacija vrijednosti financijskih instrumenata – pokazatelj cjenovnih i tečajnih usklađenja vrijednosti financijskih instrumenata (tijekom izvještajnog razdoblja)
  - ostale promjene u obujmu financijske imovine i obveza (tijekom izvještajnog razdoblja) – pokazatelj ostalih promjena vrijednosti financijskih instrumenata (npr. otpisi duga po kreditima)
  - *nekonsolidirana i konsolidirana dimenzija*

Uvodne napomene (3)

- *Upotreba Statistike financijskih računa u svrhu izrade analiza:*
  - monetarne politike
  - financijskog posredovanja (npr. zastupljenost pojedinih financijskih instrumenata kojima se trguje između pojedinih sektora)
  - financijskih odluka kućanstava, poduzetnika pojedinaca, gospodarskih subjekata, cjelokupnog sektora banaka i financijskih posrednika (na mikrorazini) te države (na makrorazini) vezanih uz njihova tekuća i buduća ulaganja te zaduživanje

Uvodne napomene (4)

- *Upotreba Statistike financijskih računa u svrhu izrade analiza:*
  - financijskih transakcija s inozemstvom, prema sektorima i instrumentima
  - financijske stabilnosti i postizanja usklađenosti s drugim makroekonomskim statistikama

Uvodne napomene (5)

- Odstupanja odobrena Republici Hrvatskoj za dostavu statistika financijskih računa (ESA TP 6 i TP 7, Provedbena odluka Komisije 2014/403/EU):
  - *opća*: sve varijable za razdoblje 1995. – 2000. (2001.) (stanja, transakcije, imovina i obveze, ukupno gospodarstvo i svi (pod)sektori, konsolidirani i nekonsolidirani) => prva dostava 2020. godine
  - *specifična*: pojedine novouvedene kategorije financijskih (pod)instrumenata za razdoblje 2001. (2002.) – 2014. (2015.) => prva dostava 2016. (2017.) godine (*primjer: za stanja F.63, F.64, F.65 i F.66 u razdoblju 2001. – 2014. prva dostava očekuje se 2017. godine*)

Uvodne napomene (6)

- ❑ datum prve objave Statistike financijskih računa prema ESA-i 2010 za RH – **28. listopada 2014.** (mrežna stranica HNB-a <http://www.hnb.hr/statistika/h-statistika-financijskih-racuna.htm>)
- ❑ **serije podataka:**
- ❑ godišnje: 2001. – 2013. (stanja imovine i obveza, nekonsolidirano i konsolidirano)
- ❑ tromjesečne: T1/2012. – T2/2014. (stanja imovine i obveza, nekonsolidirano) – u skladu sa Smjernicom ESB-a od 25. srpnja 2013. o statističkim izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke u području tromjesečnih financijskih računa (preinačena) (*ESB/2013/24*)

Promjene u ESA-i 2010 u odnosu na ESA-u 1995 (2)

□ *sektorska klasifikacija:*

- reklasifikacija HAC-a i ARZ-a iz S.11001 (Javna nefinancijska poduzeća) u S.1311 (Središnja država):
  - reklasifikacija primljenih kredita – obveze (F.4) => povećanje duga sektora S.1311 (i smanjenje duga sektora S.11001) za oko 26,3 mlrd. kuna na kraju 2009. godine
  - reklasifikacija vlasničkoga kapitala – obveze (F.5) => povećanje kapitala sektora S.1311 (i smanjenje kapitala sektora S.11001) za oko 25,4 mlrd. kuna na kraju 2009. godine

Promjene u ESA-i 2010 u odnosu na ESA-u 1995 (3)

- **sektorska klasifikacija:**
- reklasifikacija 20-ak trgovačkih društava (s obilježjima holding društava i SPN-a prema ESA-i 1995) iz sektora S.11 Nefinancijska poduzeća u sektor S.12 Financijske institucije, novi podsektor S.127 Vlastite financijske institucije i zajmodavci (engl. *Captive financial institutions and money lenders*) => reklasifikacija njihove financijske imovine i obveza, tj. povećanje financijske imovine financijskog sektora S.12(7) za oko 4,6 mlrd. kuna i njegovih financijskih obveza za oko 4,8 mlrd. kuna na kraju 2009. godine

Promjene u ESA-i 2010 u odnosu na ESA-u 1995 (4)

- *novi financijski instrumenti:*
- neutralan učinak ESA-e 2010 u srednjem roku (uključujući i promijenjeni način knjiženja SDR-a te tretman financijskih izvedenica)

Klasifikacija prema ESA-i 1995	Klasifikacija prema ESA-i 2010
Monetarno zlato i posebna prava vučenja (SDR)	Monetarno zlato i posebna prava vučenja (SDR)
	Monetarno zlato
	Posebna prava vučenja (SDR)
Gotovina i depoziti	Gotovina i depoziti
Gotovina	Gotovina
Depoziti	Depoziti
	Prenosivi depoziti
	Ostali depoziti
Vrijednosnice osim dionica	Dužnički vrijednosni papiri
Kratkoročne v.o.d., isklj. financijske izvedenice	Kratkoročni dužnički vrijednosni papiri
Dugoročne v.o.d., isklj. financijske izvedenice	Dugoročni dužnički vrijednosni papiri
Financijske izvedenice	
Kredit	Kredit
Dionice i ostali vlasnički udjeli	Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova
Dionice koje kotiraju na burzi, isklj. dionice u uzajamnim fondovima	Uvrštene dionice
Dionice koje ne kotiraju na burzi, isklj. dionice u uzajamnim fondovima	Dionice koje ne kotiraju na burzi
Ostali vlasnički udjeli	Ostali vlasnički kapital
Dionice u uzajamnim fondovima	Dionice investicijskih fondova
	Dionice Fondova tržišta novca
	Dionice investicijskih fondova osim Fondova tržišta novca

Promjene u ESA-i 2010 u odnosu na ESA-u 1995 (5)

□ *novi financijski instrumenti:*

Klasifikacija prema ESA-i 1995	Klasifikacija prema ESA-i 2010
Tehničke pričuve osiguranja	Osiguranje, mirovinsko osiguranje i standardizirane garancije
Neto vlasnički udjeli kućanstava u pričuvama životnog osiguranja i u pričuvama mirovinskih fondova	
Neto vlasnički udjeli kućanstava u pričuvama životnog osiguranja	Prava na životno osiguranje i rentu
Neto vlasnički udjeli kućanstava u pričuvama mirovinskih fondova	Prava iz mirovinskog osiguranja <i>Potraživanja mirovinskih fondova prema upraviteljima mirovinskih fondova</i>
Pretplate premija osiguranja i pričuve za postojeća potraživanja	Tehničke pričuve neživotnih osiguranja Prava na nemirovinske naknade
	<i>Rezervacije za pozive na plaćanja po standardiziranim garancijama</i>
	Izvedeni financijski instrumenti i dioničke opcije zaposlenika
	Izvedeni financijski instrumenti
	<i>Dioničke opcije zaposlenika</i>
Ostali računi potraživanja/obveza	Ostala potraživanja
Trgovački krediti i predujmovi	Trgovinski krediti i predujmovi
Ostali računi potraživanja/obveza, isključujući trgovačke kredite i predujmove	Ostala potraživanja osim trg. kredita i predujmova

Učinci uvođenja ESA-e 2010 na SFR (2009.) (1)

ESA 1995		UKUPNO - REPUBLIKA HRVATSKA	Nefinancijska poduzeća	Financijska poduzeća	Opća država	Stanovništvo i neprofitne institucije koje služe stanovništvu	INOZEMSTVO
		S1	S11	S12	S13	(S14+S15)	S2
Financijski instrumenti / sektori							
Financijska imovina – ukupno	F	1.492.637,7	344.798,8	606.313,7	236.075,4	305.449,7	501.489,0
Monetarno zlato i SDR	F1	2.425,0	M	2.425,0	0,0	M	M
Gotovina i depoziti	F2	349.838,6	44.942,6	118.034,8	10.018,1	176.843,1	46.755,3
Vrijednosnice osim dionica	F3	133.402,9	14,3	133.387,6	0,0	1,0	42.547,8
Kredit	F4	312.765,7	293,9	312.127,8	158,4	185,6	240.210,9
Dionice i ostali udjeli	F5	473.219,1	163.960,7	29.382,3	206.781,6	73.094,5	135.190,0
Tehničke rezerve osiguranja	F6	50.397,2	3.719,1	2.549,1	98,9	44.030,1	288,9
Računi ostalih potraživanja	F7	170.589,1	131.868,4	8.407,1	19.018,3	11.295,4	36.496,1
Financijske obveze – ukupno	F	1.801.207,6	807.000,0	615.854,0	243.135,3	135.218,3	190.494,1
Gotovina i depoziti	F2	335.203,9	M	335.203,9	0,0	M	61.390,0
Vrijednosnice osim dionica	F3	104.514,1	11.079,8	8.090,8	85.343,1	0,4	71.436,6
Kredit	F4	550.809,1	277.224,1	105.045,5	36.242,7	132.296,8	2.167,5
Dionice i ostali udjeli	F5	565.502,9	362.379,4	105.569,2	97.549,6	4,6	42.906,2
Tehničke rezerve osiguranja	F6	49.983,8	M	49.983,8	M	M	702,3
Računi ostalih obveza	F7	195.193,9	156.316,7	11.960,9	23.999,9	2.916,4	11.891,4
Neto financijska imovina	BF90	-308.569,9	-462.201,2	-9.540,3	-7.059,9	170.231,5	310.994,9

Učinci uvođenja ESA-e 2010 na SFR (2009.) (2)

ESA 2010		UKUPNO - REPUBLIKA HRVATSKA	Nefinancijska društva	Financijske institucije	o/t: Vlastite financijske institucije i zajmodavci	Opća država	Kućanstva i NPUŠK	Inozemstvo
		S1	S11	S12	S127	S13	S1M (S14+S15)	S2
Bilanca stanja financijskih instrumenata								
Financijska imovina	F	1.686.872,1	559.080,9	606.703,8	4.574,9	216.441,8	304.645,6	471.466,6
Monetarno zlato i SDR	F1	2.425,0	M	2.425,0	M	0,0	M	2.419,5
Valuta i depoziti	F2	340.586,4	47.891,6	106.309,5	0,0	9.795,1	176.590,2	81.457,0
Dužnički vrijednosni papiri	F3	133.124,1	0,0	133.124,1	0,0	0,0	0,0	42.533,0
Kredit	F4	350.685,2	21.272,1	328.348,2	0,0	1.064,9	0,0	204.938,5
Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	F5	461.815,8	159.700,2	25.872,8	4.574,9	203.240,8	73.002,0	135.187,1
Osiguranje, mirovine i standardizirane garancije	F6	50.251,1	3.719,1	2.403,0	0,0	98,9	44.030,1	288,9
Izvedeni financijski instrumenti i dioničke opcije zaposlenika	F7	249,9	14,3	234,6	0,0	0,0	1,0	380,5
Ostala potraživanja	F8	347.734,5	326.483,5	7.986,6	0,0	2.242,1	11.022,3	4.262,1
Financijske obveze	F	1.981.946,2	930.297,3	627.262,4	4.779,8	287.960,7	136.425,9	173.964,8
Monetarno zlato i SDR	F1	2.419,5	M	2.419,5	M	0,0	M	2.425,0
Valuta i depoziti	F2	391.356,3	M	391.356,3	0,0	0,0	M	30.687,1
Dužnički vrijednosni papiri	F3	104.396,6	10.856,7	8.197,4	0,0	85.342,5	0,0	71.260,5
Kredit	F4	522.753,3	277.713,9	50.514,3	2.406,4	62.722,3	131.802,7	32.870,5
Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	F5	559.005,9	331.705,9	113.423,4	2.373,5	113.873,9	2,6	37.997,0
Osiguranje, mirovine i standardizirane garancije	F6	49.837,7	L	49.837,7	L	L	L	702,3
Izvedeni financijski instrumenti i dioničke opcije zaposlenika	F7	454,3	23,3	430,6	0,0	0,0	0,4	176,2
Ostale obveze	F8	351.725,4	309.997,4	11.083,2	0,0	26.022,0	4.622,8	271,3
Financijska neto vrijednost		-295.074,2	-371.216,4	-20.558,6	-205,0	-71.518,9	168.219,7	297.501,8

Sažetak i zaključak

- *Osim prikazanih promjena do kojih je došlo uvođenjem ESA-e 2010 u Statistiku financijskih računa, ostale promjene vrijednosti pokazatelja odnose se na:*
  - *ažuriranje izvora podataka*
  - *korištenje novih (detaljnijih i pouzdanijih) izvora podataka*
  - *otklanjanje uočenih pogrešaka u odnosu na prethodno objavljene podatke (redovne revizije)*